

**Харківський окружний адміністративний суд**

61004 м. Харків вул. Мар'їнська, 18-Б-3

**ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

Харків

28 травня 2012 р.**№ 2-а- 3857/12/2070**

Харківський окружний адміністративний суд у складі:
головуючого судді - Піскун В.О.,
при секретарі судового засідання - Мараєвій О.В.,
за участі:

представника позивача - Малюк В.А.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні справу за адміністративним позовом Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" до Державної податкової інспекції у Московському районі м. Харкова Харківської області Державної податкової служби про скасування податкового повідомлення-рішення, -

ВСТАНОВИВ:

Позивач - Кредитна спілка "САМОПОМІЧ", звернувся до Харківського окружного адміністративного суду з позовом, в якому просить суд визнати протиправним та скасувати податкове повідомлення - рішення від 26.10.2011 № 0000302200 ДПІ у Московському районі м. Харкова.

В обґрунтування позовних вимог позивач зазначив, що з податковим повідомленням - рішенням від 26.10.2011 року № 0000302200, прийнятим ДПІ у Московському районі м. Харкова на підставі висновків акту перевірки №2870/22-014/22684157 від 10.10.2011 року, не погоджується, оскільки протягом своєї діяльності позивач ніяких доходів з інших джерел, ніж передбачені п.п. 7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п. 157.4 Податкового кодексу України, не отримував. Позивач вважає безпідставними посилання податкового органу на положення законодавства України, що регулюють відносини у сфері діяльності з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, оскільки позивач не є суб'єктом підприємницької діяльності, не здійснює торгівельної діяльності з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, не здійснює ломбардної діяльності, єдиним видом діяльності кредитної спілки є надання фінансових кредитів своїм членам на умовах платності, строковості та забезпеченості. При цьому, позивач зазначив, що згідно законодавства від оподаткування звільняються доходи кредитних спілок від усіх операцій з активами. Позивач вважає, що грошові кошти кредитної спілки - це її активи, надання кредитною спілкою фінансових кредитів - це операції з активами, а проценти, що отримує кредитна спілка від надання фінансових кредитів, є доходами від здійснення операцій з активами, а тому визначення податковим органом суми заниження податку на прибуток підприємства та штрафних санкцій з доходів від здійснення операцій з активами кредитної спілки є необґрунтованим. У зв'язку з викладеним, позивач вважає, що оскаржуване податкове повідомлення - рішення є протиправним та підлягає скасуванню.

Представник позивача в судовому засіданні позовні вимоги підтримав у повному обсязі, посилаючись на факти, викладені в позовній заяві просив суд їх задовольнити.

Ухвалою суду від 08.05.2012 року відповідача - Державну податкову інспекцію у Московському районі м. Харкова, по справі замінено його правонаступником - Державною податковою інспекцією у Московському районі м. Харкова Харківської області Державної

податкової служби.

Представник відповідача у судові засідання не з'явився, надав до суду заперечення проти позову, в обґрунтування яких зазначив, що перевіркою було встановлено здійснення КС "САМОПОМІЧ" операцій з надання позик під заставу ювелірних виробів, однак, відсотки за кредитами в загальній сумі 287137,00 грн. до складу доходів з інших джерел, що підлягають оподаткуванню, як це передбачено абз. 2 п.п. 7.11.9 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та абз. 2 п. 157.11 ст. 157 Податкового кодексу України, не відносились, що призвело до заниження податку на прибуток на загальну суму 70072,00 грн. При цьому, відповідач вважає, що позивач не має право здійснювати операції з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, оскільки не є суб'єктом підприємницької діяльності.

Суд, заслухавши пояснення представника позивача, дослідивши матеріали справи, оцінивши наявні в матеріалах справи докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтуються на повному, всебічному і об'єктивному розгляді в судовому засіданні всіх обставин справи в їх сукупності, вважає, що позовні вимоги підлягають задоволенню виходячи з наступного.

Як вбачається з матеріалів справи та не заперечується сторонами по справі, Кредитна спілка "САМОПОМІЧ" (далі – КС "САМОПОМІЧ") пройшла державну реєстрацію в установленому законом порядку (код 22684157) та перебуває на обліку в Державній податковій інспекції у Московському районі м. Харкова, правонаступником якої є Державна податкова інспекція у Московському районі м. Харкова Харківської області Державної податкової служби (далі – ДПІ у Московському районі м. Харкова), внесена до Державного реєстру фінансових установ 15.04.2004 року за №320, що підтверджується свідоцтвом про державну реєстрацію юридичної особи серії А01 №073246, свідоцтвом про реєстрацію фінансової установи від 14.06.2006 року, довідкою з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України №5056 (а.с. 16-18).

Судом встановлено, що ДПІ у Московському районі м. Харкова була проведена планова виїзна перевірка позивача з питань дотримання вимог податкового, валютного та іншого законодавства за період з 01.07.2008 року по 30.06.2011 року, за результатами якої складено акт перевірки від 10.10.2011 року № 2870/22-014/22684157 (а.с. 19-35).

Перевіркою позивача встановлено порушення абз. 2 п.п. 7.11.9 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», абз. 2 п. 157.11 ст. 157 Податкового кодексу України, в результаті чого занижено податок на прибуток у періоді, що перевірявся, на загальну суму 70072,00 грн., у тому числі за період з 01.07.2008 року по 31.12.2010 року у сумі 49866,00 грн., за період з 01.01.2011 року по 31.03.2011 року у сумі 521,00 грн. та за період з 01.04.2011 року по 30.06.2011 року у сумі 19685,00 грн.

На підставі зазначених висновків акту перевірки від 10.10.2011 року № 2870/22-014/22684157 ДПІ у Московському районі м. Харкова було прийняте податкове повідомлення-рішення від 26.10.2011 року № 0000302200, яким позивачу збільшено суму грошового зобов'язання з податку на прибуток фінансових установ у загальному розмірі 82539,50 грн., у тому числі за основним платежем - 70072,00 грн., за штрафними (фінансовими) санкціями (штрафами) – 12467,50 грн. (а.с. 36-37).

Не погодившись з прийнятим податковим повідомленням – рішенням, позивач оскаржив його до Державної податкової інспекції у Московському районі м. Харкова та до Державної податкової служби України, рішеннями яких від 26.10.2011 року №0000302200 та від 27.02.2012 року №3477/6/10-245 оскаржуване податкове повідомлення – рішення залишено без змін (а.с. 38-46).

Суд зазначає, що відповідно до ст. 1 Закону України «Про кредитні спілки» кредитна спілка - це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки. Кредитна спілка є фінансовою установою, виключним видом діяльності якої є надання фінансових послуг, передбачених цим Законом.

Так, ч. 1 ст. 21 Закону України «Про кредитні спілки» передбачено, що кредитна спілка відповідно до свого статуту надає кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в готівковій та безготівковій формі.

Особливості оподаткування неприбуткових установ та організацій, зареєстрованих згідно з

3
вимогами законодавства та внесених органами державної податкової служби в установленому порядку до Реєстру неприбуткових організацій та установ до набрання чинності з 01.04.2011 року розділу III «Податок на прибуток підприємств» Податкового кодексу України були передбачені Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств», положення якого збережено в Податковому кодексі України.

З аналізу норм Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та Податкового кодексу України кредитні спілки відносяться до неприбуткових установ і організацій та з точки зору оподаткування мають особливий статус.

За визначенням, наведеним у п.п. 14.1.121 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України, неприбутковими установами та організаціями є установи та організації, основною метою діяльності яких є не одержання прибутку, а провадження благодійної діяльності та меценатства й іншої діяльності, передбаченої законодавством.

На підставі п.п. 133.1.4 п. 133.1 ст. 133 Податкового кодексу України неприбуткові організації є платниками податку на прибуток у разі отримання прибутку від неосновної діяльності.

Виходячи з положень п. 157.4 ст. 157 Податкового кодексу України та п.п. 7.11.4 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, зокрема, кредитних спілок, отримані у вигляді доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) кредитних спілок.

Відповідно до п. 1.3 Порядку складання та подання звітності кредитними спілками та об'єднаними кредитними спілками до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, затвердженому розпорядженням Держфінпослуг від 25.12.2003 р. № 177 (далі – Порядок № 177) продуктивні активи - активи кредитної спілки, використання яких дає кредитній спілці економічні вигоди у вигляді доходу; непродуктивні активи - активи, які забезпечують діяльність кредитної спілки, але не дають доходу. Отже, активи кредитної спілки складаються з двох частин: продуктивні та непродуктивні активи.

Відповідно до п.п. 3.2.1 Порядку № 177 продуктивні активи, зокрема, це кредити, надані членам кредитної спілки. У п.п. 3.3.1 Порядку № 177 вказано види доходів кредитної спілки, тобто доходи від продуктивних активів, а саме отримані проценти за кредитами, що надані членам кредитної спілки.

Відповідно до п.п. 14.1.268 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України та п.п. 7.11.13 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» пасивні доходи - доходи, отримані у вигляді процентів, дивідендів, страхових виплат і відшкодувань, а також роялті.

Згідно з п.п. 14.1.206 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України та п. 1.10 ст. 1 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» проценти - дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора як плата за використання залучених на визначений або невизначений строк коштів або майна. До процентів включається, зокрема, платіж за використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит. Проценти нараховуються у вигляді відсотків на основну суму заборгованості чи вартості майна або у вигляді фіксованих сум. Платежі за іншими цивільно-правовими договорами незалежно від того, встановлені вони в абсолютних (фіксованих) цінах або у відсотках суми договору або іншої вартісної бази, не є процентами.

Виходячи з положень п. 157.15 ст. 157 Податкового кодексу України та п.п. 7.11.13 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» під терміном "основна діяльність" розуміється діяльність неприбуткових організацій, яка визначена для них як основна законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації, у тому числі зі створення систем соціального самозабезпечення громадян (недержавні пенсійні фонди та інші подібні організації). До основної діяльності не включаються операції з надання товарів, виконання робіт, надання послуг неприбутковими організаціями, зокрема кредитними спілками, особам, іншим, ніж засновники (члени, учасники) таких організацій. Статутні документи неприбуткових організацій повинні містити вичерпний перелік видів їх діяльності, які не передбачають одержання прибутку згідно з нормами законів, що регулюють їх діяльність.

Таким чином, доходи, отримані кредитними спілками від операцій з активами, які пов'язані з фінансово-кредитною діяльністю кредитної спілки, що передбачені Законом України «Про кредитні спілки», як основною її діяльністю (у тому числі пасивні доходи), звільняються від

оподаткування податком на прибуток.

Відповідно до п. 157.11 ст. 157 Податкового кодексу України та 7.11.9 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» у разі якщо неприбуткова організація отримує дохід із джерел, інших, ніж визначені пунктами 157.4 та 7.11.4 цих статей, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок на прибуток, який визначається як сума доходів, отриманих із таких інших джерел, що зменшена на суму витрат, пов'язаних з отриманням таких доходів, але не вище суми таких доходів.

Відповідно до ст. 6 Статуту КС "САМОПОМІЧ", наданого позивачем до суду, одним із видів діяльності КС "САМОПОМІЧ" є надання кредитів своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в готівковій та безготівковій формі.

Відповідно до ч. ст. 546 Цивільного кодексу України виконання зобов'язання може забезпечуватися неустойкою, порукою, гарантією, заставою, притриманням, завдатком.

Таким чином, надання позивачем кредитів своїм членам є основною його діяльністю, а дохід (проценти), отриманий ним від надання таких кредитів, є платою за використання залучених на визначений строк коштів, а отже є пасивним доходом позивача.

З акту перевірки від 10.10.2011 року № 2870/22-014/22684157 вбачається, що під час встановлення порушень позивачем абз. 2 п.п. 7.11.9 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», абз. 2 п. 157.11 ст. 157 Податкового кодексу України, в результаті чого занижено податок на прибуток у періоді, що перевірявся, на загальну суму 70072,00 грн., відповідач виходив з того, що відсотки отримані за кредитами під заставу ювелірних виробів наданих позивачем, як таких що отримані від діяльності іншої ніж зазначено в п.п. 7.11.4 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п. 157.4 ст. 157 Податкового кодексу України, не підпадають під дію цих норм. Вказані висновки ґрунтуються на тому, що, на думку податкового органу, позивач здійснював у перевіряємому періоді операції з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, які не мав право здійснювати, оскільки не є суб'єктом підприємницької діяльності. При цьому, відповідач посилається на положення Закону України "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними", Інструкції про порядок одержання, використання, обліку та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 06.04.1998 року №84, Постанови Кабінету Міністрів України від 04.06.1998 року №802 "Про Правила торгівлі дорогоцінними металами (крім банківських металів) і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням у сирому та обробленому вигляді і виробами з них, що належать суб'єктам підприємницької діяльності на праві власності".

Проте, з акту перевірки не вбачається на підставі яких саме господарських операцій відповідач дійшов до зазначених висновків, не зазначено які первинні та бухгалтерські документи, що свідчать про здійснення позивачем операції з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, досліджувались під час проведення перевірки.

На ухвалу суду від 17.05.2012 року доказів здійснення позивачем господарських операцій з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням відповідачем не надано.

Відповідно до ч. 2 ст. 71 КАС України в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Проте, відповідачем не було доведено належними та допустимими доказами здійснення позивачем у перевіряємий період діяльності іншої ніж зазначено в п.п. 7.11.4 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п. 157.4 ст. 157 Податкового кодексу України.

Суд також зазначає, що діяльність кредитних спілок врегульована Законом України "Про кредитні спілки", а тому посилання відповідача на Закон України "Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними", Інструкції про порядок одержання, використання, обліку та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, затвердженої наказом Міністерства фінансів

України від 06.04.1998 року №84, Постанови Кабінету Міністрів України від 04.06.1998 року №802 "Про Правила торгівлі дорогоцінними металами (крім банківських металів) і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням у сирому та обробленому вигляді і виробами з них, що належать суб'єктам підприємницької діяльності на праві власності" є необґрунтованим.

Крім того, як вбачається з матеріалів справи, розрахунок заниженого податку на прибуток підприємства та штрафних санкцій відповідачем зроблено виходячи з суми валового доходу без врахування витрат, пов'язаних з отриманням таких доходів.

Таким чином, суд не погоджується з висновками відповідача про здійснення позивачем у перевіряємий період діяльності іншої ніж зазначено в п.п. 7.11.4 п. 7.11 ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п. 157.4 ст. 157 Податкового кодексу України.

Суд також не погоджується з посиланням відповідача на здійснення позивачем ломбардної діяльності, оскільки відповідно до п. 1.14 ст. 1 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.п. 14.1.100 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України ломбардною операцією визнається операція фізичних чи юридичних осіб з заставою товарів або валютних цінностей. Між тим, кредитна спілка надає кредити виключно своїм членам та приймає у заставу лише майно цих фізичних осіб.

Доказів здійснення позивачем ломбардної діяльності суду не надано.

Таким чином, суд дійшов висновку, що донарахування відповідачем КС "САМОПОМІЧ" грошових зобов'язань з податку на прибуток фінансових установ є необґрунтованим та не ґрунтується на приписах чинного законодавства.

Відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до ч. 3 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України, у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: 1) на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; 2) з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; 3) обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); 4) безсторонньо (неупереджено); 5) добросовісно; 6) розсудливо; 7) з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; 8) пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); 9) з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; 10) своєчасно, тобто протягом розумного строку.

З урахуванням вищевикладеного, суд приходить до висновку, що податкове повідомлення - рішення від 26.10.2011 № 0000302200 ДПІ у Московському районі м. Харкова є протиправним, а отже підлягає скасуванню.

За таких обставин, позовні вимоги позивача підлягають задоволенню в повному обсязі.

Відповідно до ч. 1 ст. 94 КАС України, якщо судові рішення ухвалені на користь сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, суд присуджує всі здійснені нею документально підтверджені судові витрати з Державного бюджету України.

Керуючись ст. ст. 94, 160, 161, 162, 163, 167, 254 Кодексу адміністративного судочинства України, Харківський окружний адміністративний суд -

ПОСТАНОВИВ:

Адміністративний позов Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" до Державної податкової інспекції у Московському районі м. Харкова Харківської області Державної податкової служби про скасування податкового повідомлення-рішення - задовольнити в повному обсязі.

Скасувати податкове повідомлення - рішення від 26.10.2011 року № 0000302200 Державної податкової інспекції у Московському районі м. Харкова.

Постанова набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги постанова, якщо її не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті апеляційного провадження або набрання законної сили рішенням за наслідками апеляційного провадження.

Постанова може бути оскаржена в апеляційному порядку до Харківського апеляційного адміністративного суду через Харківський окружний адміністративний суд шляхом подачі апеляційної скарги протягом десяти днів з дня її проголошення. У разі застосування судом частини третьої статті 160 КАС України, а також прийняття постанови у письмовому провадженні апеляційна скарга подається протягом десяти днів з дня отримання копії постанови.

Повний текст постанови виготовлено 31.05.2012 року.

Суддя

(підпис)

Піскун В.О.

З оригіналом згідно. Постанова не набрала законної сили.

Оригінал зберігається в матеріалах справи.

Суддя

Піскун В.О.

Секретар судового засідання

Мараєва О.В.

